

CATEHEZA:
INTREBARI +
SFANTA LITURGHIE

Partea 1

Intrebari primite

■ Ce inseamna 'cateheza'?

- Cateheza – gr. Κατήχησις = invatare, instruire prin cuvânt rostit
- Cateheza = educatia religioasa in credinta
- Romani 10: 'Oricine va chema numele Domnului se va mântui. Dar cum vor chema numele Aceluia în Care încă n-au crezut? Și cum vor crede în Acela de Care n-au auzit? Și cum vor auzi, fără propovăduitor? Prin urmare, credința este din auzire, iar auzirea prin cuvântul lui Hristos.'
- Cateheza - strans legata de pregatirea pentru Botez
  - *Catehumen* (κατά = jos + ἦχος = sunet, glas)
  - *Catehet*
  - *Perioada / institutia catehumenatului in Biserica Primara*

Intrebari primite

■ Cand se poate sta in genunchi in timpul slujbei?

- Duminica = ziua Invierii = zi de bucurie
- Duminica = simbolul zilei a 8-a a Imparatiei lui Dumnezeu
  - *‘Aceasta este ziua pe care a facut-o Domnul, sa ne bucuram si sa ne veselim in ea’ (Ps 117:24)*
  - *Canonul 20 Sinodul 1 Ecumenic (325 - Niceea) oprea ingenuncherea duminica si intre Pasti-Rusalii*
  - *Canonul 90 Sinodul 6 Ecumenic*
  - *Ingenuncherea = semn de reverenta, evlavie si pocainta = OK*
- Sf Vasile cel Mare: *‘Zilnic, ingenunchind si ridicandu-ne, aratam ca prin pacat am cazut pe pamant dar prin iubirea de oameni a Ziditorului am fost rechemati in ceruri’ (Canon 91)*
- *‘Veniti sa ne inchinam si sa cadem la Hristos!’*

Intrebari primite

■ Putem sa ne spovedim si sa ne impartasim in afara posturilor de peste an?

- Da, va rog!

■ Cate zile trebuie sa postim?

- Postul = 'infranare / oprire de la pacate'. 'sa nu tina post doar gura, ci si ochiul, urechea, picioarele, mainile, si toate membrele corpului'. (Sf Ioan Gura de Aur)
- THE PAN-ORTHODOX EPISCOPAL ASSEMBLY FOR BRITAIN AND IRELAND: PASTORAL RECOMMENDATIONS ON PREPARATION FOR AND RECEPTION OF HOLY COMMUNION
- <http://www.orthodoxcamro.co.uk/>
- Vineri, sambata, duminica dimineata = pregatire de intalnire

- Când corpul nu se împartesește de această hrană [pământea], atunci corpul este beteag... Tot așa și noi când astupăm urechile și nu voim să auzim, ni se îmbolnăvește sufletul nostru. Când nu ne împărtășim cu hrană duhovnicească, când nisăva viclenii ne infectează ca sucuri stricate, toate acestea la un loc, nasc acea boală care cauzează putrezire, boala primejdioasă din care cauza va fi nevoie de acel foc la urmă, va fi nevoie de a fi tăiat și despartit în două, pentru că cu un astfel de trup nu suferă Hristos de a intra în camera de nuntă.
- Vad pe mulți împărtășindu-se cu corpul lui Hristos cum s-ar întâmpla, mai mult ca obicei și ca lege, decât ca impus de cuget. ‘Când va sosi timpul Marelui Post, zic, sau când va sosi Ziua Arătării Domnului (Boboteaza) mă voi împărtăși cu Sfintele Taine – desi **timpul potrivit nu este Boboteaza, nici Postul Mare, ci sinceritatea și curăția sufletului. Cu acestea apropiete-te; fără acestea niciodată!**’
- [Sf Pavel zice]: ‘De câte ori veți face aceasta, moartea Domnului veți vesti’ (1 Cor. 11:26), adică faceți amintire de mântuirea voastră, de binefacerea Lui către voi.

- Nu vedeti sfintele vase acoperite si stralucind? Apoi sufletele voastre trebuie sa fie mai curate si mai stralucite decat acestea, mai sfinte decat acestea. De ce? ... ele nu se impartasesc cu *Cel Ce Este*, nu simt; pe cand noi simtim ca ne impartim cu Sfintele Taine. Tu nu ai primi sa te apropii cu haina murdara, dar cu sufletul necurat te apropii? Vad aici o mare anomalie. In alte timpuri, chiar de sunteti curati , nu va apropiati, iar in ziua de Pasti, ca si cum ar fi ingaduit voua, va apropiati. O ce obicei! O ce prejudiciu! Jertfa zilnica este in zadar; in zadar am stat inaintea altarului, caci nu e nimeni care sa se impartaseasca.
- Cel ce incurajeaza inimile spre **umilinta**, cel ce da **duhul cucerniciei**, sa starneasca inimile voastre spre **evlavie**, ca sa puna in adancul lor semintele cele mantuitoare ca astfel sa nastem spiritul / **duhul mantuirii**, si **cu curaj sa ne apropiem** de Dansul.
- (SF IGA, Comentariu la Epistola catre Efeseni, Omilia 3)

Sfanta Liturghie

- Liturghie = 'lucrare publica' – gr. Laos = popor + ergon = activitate, lucrare
  - *'Unde sunt doi sau trei adunați în numele Meu, acolo sunt și Eu în mijlocul lor'*
  - *'Tu ești Cel ce aduci și Te aduci, Cel ce primești și Cel ce Te împarți'.*
- Sf Euharistie = (Sf Impartasanie) = multumire – gr. εὐχαριστία
  - *'eu de la Domnul am primit ceea ce v-am dat și vouă: Că Domnul Iisus, în noaptea în care a fost vândut, a luat pâine, și, **multumind**, a frânt și a zis: Luați, mâncați...' (1 Cor. 11:23-24)*
- Sf Liturghie = **memorial (amintire)**, pentru ca ne aducem aminte de viața Mantuitorului și de cum ne-a mântuit
- Sf Liturghie = **vedere a celor viitoare** (a doua venire, împărăția lui Dumnezeu, un alt mod de viață):
  - *'Și am văzut cer nou și pământ nou. Căci cerul cel dintâi și pământul cel dintâi au trecut; și marea nu mai este. Și am văzut **cetatea sfântă, noul Ierusalim**, pogorându-se din cer de la Dumnezeu, gătită ca o mireasă, împodobită pentru mirele ei. Și am auzit, din tron, un glas puternic care zicea: **lată, cortul lui Dumnezeu este cu oamenii și El va sălășlui cu ei și ei vor fi poporul Lui și însuși Dumnezeu va fi cu ei.**' (Apocalipsa: 21:1-3)*
- Sf Clement al Romei (+99): 'Episcopului i s-a rânduit o slujire specială, la fel și preoților și diaconilor. ... dar **si voi, fiecare, fratilor, dati multumire [euharistie] lui Dumnezeu, după randuiala (rolul) pe care o aveți, pastrandu-va conștiința curată și fără să calcați legea lucrării publice [liturghiei] a Lui'** (1 Clement 40,41)

Sfanta Liturghie – origini & structura

- Primii crestini numeau Sf Euharistie = Cina Domnului = o masa comuna*
  - *Nu stim exact care era ritualul.*
  - ***‘Ruperea painii’*** (Faptele Apostolilor)
  - ***‘Paharul Domnului’***: *‘Nu puteți să beți paharul Domnului și paharul demonilor; nu puteți să vă împărtășiți din masa Domnului și din masa demonilor.’* (1 Cor 10:21)
- Intalnirea pentru a rememora Cina Domnului = ocazie de intarire a comunitatii dar si de afirmare a faptului ca Euharistia e oferirea intregii comunitati ca jertfa:
  - *‘Paharul binecuvântării, pe care-l binecuvântăm, nu este, oare, împărtășirea cu sângele lui Hristos? Pâinea pe care o frângem nu este, oare, împărtășirea cu trupul lui Hristos?’*
  - ***‘Că o pâine, un trup, suntem cei mulți; căci toți ne împărtășim dintr-o pâine’.***
(1 Cor. 10:16-17)
- Euharistia = ‘masa dragostei’ = ‘Agape’ (agapa frateasca / masa de obste) (Iuda 12)

Sfanta Liturghie – origini & structura

- Crestinii se intalneau in casele lor
- Secolul 2 (anul 150) - structura liturgica mai clara:
  - *Citirea din Scriptura (VT + NT) si predica*
  - *Cereri (ectenie) si 'Sarutul Pacii'*
  - *Aducerea darurilor de paine si vin la slujitor*
  - *Rugaciunea Euharstica dupa cuvintele Mantuitorului de la Cina*
  - *Impartirea Darurilor / impartasirea celor prezenti*
  - *Colecta pentru comunitate, cei saraci etc.*
- Secolul 4: Constantinopol
  - *Libertatea crestinilor = constructia de biserica si catedrale*
  - **Ritul Alexandrin** (Alexandria, Egipt): *biserica Copta, Etiopiana etc*
  - **Ritul Antiohian** → **Ritul Constantinoplitan** / Byzantin (Sf Vasile cel Mare, Sf Ioan Gura de Aur)

Sfanta Liturghie – origini & structura

- **Cine sunt autorii Sf Liturghii de azi?**
- **Cate ritualuri ale Sf Liturghii sunt folosite in Biserica Ortodoxa?**
- **Liturghia Sf Iacob (Ruda Domnului)** = cea mai veche (data nesigura, secolul 4)
  - Se crede ca e cea mai fidela dezvoltare a ritualului apostolic din Ierusalim
  - Sta la baza Liturghiei Sf Vasile si a Sf Ioan Gura de Aur
  - Azi e folosita rar. In Patriarhia Ierusalimului de cateva ori e an: la 23 Oct (Sf Iacob), Duminica dupa Craciun etc.
- **Liturghia Sf Vasile cel Mare (+379)**
  - A dorit sa innoiasca ritualul din timpul lui, pentru a fi mai usor de inteles si urmat
  - Savarsita de 10 ori pe an: primele 5 duminici din Postul Mare, Joia Mare, Sambata Mare, in Ajunul Craciunului si al Bobotezei, de Sf Vasile.
- **Liturghia Sf Ioan Gura de Aur (+407)**
  - Originea in Antiohia unde Sf Ioan fusese episcop
  - Adaptata si desavarsita la Constantinopol, cand Sf Ioan este Patriarh
- **Liturghia Darurilor Mai Inainte Sfintite**
  - Compusa de Sf Grigorie Dialogul, Papa Romei (+604)
  - Miercurea si vinerea in Postul Mare si in primele 3 zile din Saptamana Patimilor
  - Structura unei vecernii

Sfanta Liturghie - structura

■ Sf Proscomidie

■ Liturghia catehumenilor

- *a celor care se pot impartasi numai de cuvintele Domnului, a celor care inca invata, care nu sunt confirmati*
- *e concentrata pe citirea si auzirea Cuvantului (lui Dumnezeu): Apostolul si Evanghelia*

■ Liturghia credinciosilor

- *a celor care se pot impartasi cu Trupul si Sangele Domnului*
- *parte e concentrata pe afirmarea credintei (Crezul) si pe Jertfa Eucharistica (Cina cea de Taina).*

■ Saptamana viitoareeee!